daar moet de barmhartigheid aan de verweesde kinderen een nieuw gezin schenken waar ze iets van de verloren liefde der ouders terugvinden kunnen.

Er is reden tot dankbaarheid, dat deze beginselen allengs ook buiten onzen kring veld winnen en zelfs het Burgerlijk Armbestuur van Amsterdam de vraag overwogen heeft, in hoeverre verpleging van weezen in het gezin mogelijk is. Uit het Rapport daarover bij den gemeenteraad ingediend, (zie de *Telegraaf* van 25 October j l.) nemen we het volgende over:

Aan den Gemeenteraad is overlegd het advies van het Burgerlijk Armbestuur over de vraag, in hoeverre verpleging van weezen in het gezin mogelijk is. Daarin lezen wij:

Dat ons bestuur de voordeelen voor gezinsverpleging voor tal van kinderen niet gering acht, blijkt reeds uit de gedragslijn, die bij de Inrichting voor Stadsbestedelingen wordt gevolgd en de niet zeldzame gevallen, dat wij van den in art. 59, tweede alinea, ten opzichte van de verpleging der Burgerweezen gestelden regel zijn afgeweken.

Aan den anderen kant zijn de resultaten der gestichtsverpleging in onze beide Kinderhuizen stellig niet van dien aard, dat ze een dringend voorschrift tot opheffing dier wijze van verpleging zouden wettigen.

De argumenten, door voorstanders van één van beide stelsels gebruikt, zijn te bekend, om ze te moeten herhalen. Ook in onze vergadering werden zij wederom te berde gebracht, zonder nochtans de overgroote meerderheid in hare overtuiging te schokken, dat een weesbestuur, wil het zijne taak naar behooren kunnen vervullen, de beschikking behoort te hebben over beide wijzen van weezenverpleging. Wij erkennen het goede in beide stelsels en zouden niet gaarne zien, dat ons de toepassing van één van beide onthouden werd. En op dit standpunt staan wij niet alleen; want, voor zoover ons bekend, heeft geen enkel weesbestuur zich uitsl itend tot het eene of andere stelsel bepaald. Steeds was het de vereeniging van beide stelsels, die tot de beste resultaten leidde en noodzakelijk leiden moest.

Veel meer dan op eene abstracte keuze tusschen de beide stelsels, komt het onzes inziens aan op het bezit van de bevoegdheid, om in elk concreet geval rekening te kunnen houden met de bijzondere omstandigheden van het kind, met zijn gezondheidstoestand, zijn aanleg, zijn karakter en zijne vroegere omgeving; omstandigheden, die de keuze der verplegingswijze bepalen moeten. Wanneer er op één gebied behoefte bestaat aan individualiseering, dan is het zeker op het gebied der opvoeding van het kind. En zelfs als na rijp beraad de eene of andere verplegingswijze is gekozen, dan moet nochtans de bevoegdheid aanwezig blijven, om daarin gedurende den loop der verpleging wijziging te brengen, wanneer gewijzigde omstandigheden die eischen, of bij ervaring gebleken is, dat de gedane keuze niet gelukkig was.

Wat wij dus voor onze instellingen wenschen is volledige vrijheid om te handelen, zooals wij meenen dat met het oog op de belangen van het kind gehandeld moet worden. Op dit oogenblik bezitten wij die vrijheid niet geheel. Zoolang art. 59, tweede zinsnede, der Verordening op het bestuur der instellingen van Weldadigheid blijft bestaan, kan de Burgerwees niet dan bij uitzondering buiten het gesticht worden verpleegd. In de keuze van de verplegingswijze der Bestedelingen is onze Commissie over die Inrichting volkomen vrij. Vandaar dat wij voor onze Commissie over het Burgerweeshuis dezelfde vrijheid wenschen, die thans reeds hare zuster-commissie bezit.

Zooals u bekend zal zijn, houdt zich ons bestuur in den laatsten tijd bezig met een onderzoek naar de wijzigingen, die het gewenscht is aan te brengen in de Verordening op de gemeente instellingen van Weldadigheid. Dit onderzoek zal ook de redactie van meergenoemd art. 59 omvatten. Zoodra wij daarmede gereed zijn, zullen wij de resultaten daarvan aan uwe goedkeuring onderwerpen en u uitnoodigen in dien zin eene voordracht bij den Gemeenteraad in te dienen.

Zooals men ziet, wenscht het Bestuur tusschen de twee „abstracte stelsels" nog geen keuze te doen. Maar het teekent toch, dat men wijziging wenscht van art. 59, ten einde meer vrijheid te krijgen de kinderen ook in het gezin te doen verplegen.

Dat is de eerste stap op den goeden weg, dien wij met dankbare ingenomenheid begroeten.

Papistica.

Onze terechtwijzing aan het Surinaamsche weekblad *De Katholieke Waarschuwer*, wegens zijn onjuiste voorstelling van de belijdenis der Protestantsche Kerken en zijn lasteren tegen de Reformatoren, is door Pater Bensdorp in het *Nieuwe Dompertje* overgenomen en in hoofdzaak als juist erkend.

Hiervoor zijn wij dankbaar.

Toch tracht deze handige polemist de missionarissen te Suriname bij hun retraite nog te dekken door een drietal opmerkingen, die in waarheid geen hout snijden.

Te Suriname, zoo luidt de eerste opmerking, hebben de missionarissen te doen niet met de Gereformeerde Kerk, maar met de Hernhutters. Al wat ge uit de Gereformeerde belijdenis ons voorlegt, zegt dus voor deze polemiek niets. Het Protestantisme is zoo hopeloos verdeeld, dat men eigenlijk niet weten kan, *wat de Protestanten belijden.*

Indien dit juist ware (des neen) dan zou hieruit alleen volgen, dat de Roomsche polemici nooit zouden mogen zeggen: de protestant zegt dit, of gelooft dat, maar steeds er bij zouden moeten voegen, welke protestantsche kerk zij bedoelden. Maar ook in het betrokken geval baat deze uitvlucht niet, omdat het bekend genoeg is, dat de Hernhutters op al de genoemde punten precies eender denken als de Gereformeerde Kerken. Wel hebben de Hernhutters nooit een scherp belijnde belijdenis bezeten, zooals de Luthersche en Gereformeerde Kerk, maar de Idea Fratum van Spangenberg en de Catechismus van Lieberkuhn, die zeker symbolisch gezag bezitten, staan op beslist Christelijk standpunt. Trouwens, de voorstelling, die het Surinaamsche weekblad gaf, moge juist zijn ten opzichte van enkele spiritualistische secten, zooals de Kwakers en Darbisten, maar geen Protestantsche Kerk, noch de Gereformeerde, noch de Luthersche noch de Anglicaansche Kerk, hebben ooit beleden wat door dezen Surinaamschen missionaris haar werd toegedicht. De heer Bensdorp weet dit even goed als wij.

Zijn tweede opmerking raakt de lasterpraatjes omtrent Calvijn's leven, die uit den koker van Bolzec zijn voortgekomen en door de vroegere Roomsche polemici maar al te grif werden aangegrepen. Wanneer hij daarbij tot verontschuldiging dezer polemiek dit aanvoert:

Willens en wetens breken met de Katholieke Kerk is in het oog van den oprechten Katholiek een zóo groote misdaad, dat hij iemand, die zoo iets bestaat, heel licht tot allerlei andere boosheid in staat acht.

Men kent het woord van Augustinus: „Niemand verlaat de Kerk, tenzij hij zóodanig van leven is, dat, ware hij er in gebleven, hij toch niet tot de zaligheid zou zijn gekomen";

dan maakt hij de zaak niet beter. Onze grief gold echter niet deze vroegere polemiek, maar het feit, dat zulke dwaasheden die zelfs door Roomsche geschiedschrijvers van onzen tijd eenparig verworpen worden, blijkbaar onder Roomsche priesters nog opgeld doen als wapen tegen het Protestantisme. De Roomsche pers ergert er zich aan — en wij met haar — wanneer de Monita secreta nog steeds als echt worden voorgesteld; ze vindt geen woorden scherp genoeg om tegen deze „Jezuiten-fabel" te toornen. Maar dan onthoude zij zich zelf ook van elk wapen, dat voor de rechtbank der historie reeds lang als valsch is veroordeeld.

En wat eindelijk de derde opmerking betreft, „dat de zoogenaamde Reformatoren de wettigheid hunner zending niet konden bewijzen en derhalve ook nooit bewezen hebben, is eenvoudig waarheid," zoo vergeet de heer Bensdorp, dat de strijd hier niet over liep. Indien de Surinaamsche polemist beweerd had, dat de argumenten, door de Reformatoren aangevoerd voor de wettigheid hunner zending, niet afdoende waren, dan zou dit *op zijn standpunt* begrijpelijk wezen en wij hadden er hem geen verwijt van gemaakt. Maar wat hij volhield, was, dat de Reformatoren, gevraagd naar de wettigheid hunner zending, *niets* konden antwoorden en daarom tot schijn-mirakels en tot schelden de toevlucht namen. Dat nu is eenvoudig een onwaarheid. De ruwe woorden, door Luther en Calvijn evengoed als door de Roomsche schrijvers dier dagen gebruikt, nemen wij niet in verdediging. De vraag, wie daarbij in virtuositeit heeft uitgeblonken, moge de historie uitwijzen.

Maar feit is, dat de Reformatoren in populaire en wetenschappelijke werken argument op argument hebben gestapeld om de wettigheid van hun zending te bewijzen, en het daarom niet aangaat te zeggen, dat zij op die vraag *niets* hebben geantwoord. Hoe zou de heer Bensdorp er over oordeelen, wanneer een protestant hem voorwierp, dat de wettigheid van de zending der Pausen door Roomschen nooit anders was bewezen dan door een beroep op verdichte mirakelen of vervalschte oorkonden? Hij zou dit terecht laster noemen, maar, gunne ons dan ook het recht, dit evenzeer te doen nu het de Reformatoren geldt.

Uit de Pers.

In het *Zeeuwsch Kerkblad*, de tweelingzuster van de „Zeeuwsche Kerkbode", maar dat meer het signatuur draagt van het kerkelijk leven uit den stroom der separatie, schrijft Ds. Bouma van Middelburg een goede samenspaak over den dankdag:

WINKELIER. Wat is het goed, dat ik je eens zie, want ik wilde gaarne eens een vraag aan je doen.

BOER. Nu dat mag, maar ik kan je niet beloven, dat ik een voldoend antwoord geven zal. Doch kom er maar mede voor den dag.

W. Houden jelui dezen herfst ook dankdag? Dat zou ik weleens willen weten.

B. Hoe kom je daar nu toch bij. Dat doen wij elk jaar. Waarom zouden wij het thans laten?

W. Daar behoef je waarlijk zoo vreemd niet van op te zien. Ieder dunkt me kan het wel begrijpen. Er komen bij mij vele boeren, maar ik heb nog niet een enkele ontmoet, die dankbaar was.

B. Gij durft veel te zeggen, weet ge dat wel zeker?

W. Het is niet noodig, dat ge zulk een bedenkelijk gezicht zet, en het zal niet moeielijk vallen het te bewijzen. Zij hebben het heele jaar geklaagd over het weer en in de laatste weken over de schade, welke zij lijden. Er zijn vele landbouwers, die van 't jaar honderden gulden minder maken dan anders.

B. Dat zal wel waar zijn. Sommige menschen beweren, dat boeren altijd klagen en jagers altijd pochen, maar van 't jaar doen de eersten het niet ten onrechte. En met de arbeiders is het ook niet zoo best; hoevele dagen zijn er niet geweest, waar in zij niet werken konden.

W. Daar heb je het al. Er is stof tot klagen, en kwalijk nemen zul je het mij niet, wanneer ik verklaar, dat ik niet begrijpen kan, waarom jelui nog dankdag houdt. Dat zal me dan ook een dankdag zijn.

B. Nou, dat ge het niet verstaat, is me duidelijk, want heel uwe beschouwing is naar ik meen verkeerd, en daarom kunnen wij er eigenlijk niet eens over praten.

W. Ach kom, ge ziet me wellicht aan voor iemand, die onverschillig staat tegenover allen godsdienst. Daartegen moet ik opkomen. Ik eerbiedig ieders gevoelen en vindt het goed, dat de menschen gelooven, mits zij ook eerlijk naar hunne overtuiging handelen. Ofschoon ik niet zoo nauw zie op het punt van belijdenis als gij, toch kunnen wij wel met elkander spreken.

B. Als gij het wilt, is het mij goed. Maar gij moet mij beloven, dat ge niet boos zult worden, als ik u dingen zeg, welke u niet smaken zullen.

W. Ge behoeft mij niet te ontzien, doch ge moet het niet te bont maken.

B. Ik zal dan maar dadelijk beginnen met je te zeggen, dat de veronderstelling, waarvan ge uitgaat, niet deugt. Ge schijnt te meenen, dat een »Dankdag voor 't gewas" alleen gehouden wordt voor den landbouwersstand, doch daarin vergist ge u. Hij is ook voor de burgers, hij is voor ouden en jongen, voor rijken en armen, voor aanzienlijken en geringen, m. é. w. voor allen zonder onderscheid.

W. Het begint er wezenlijk mooi uit te zien. Wat hebben wij met het gewas te maken. Dat gaat alleen de landelijke bevolking aan.

B. Daar hebt ge het al. Ik dacht het wel, dat ge zoo oordeeldet. Jammer voor u, dat de wijze Koning van Israël eens gezegd heeft: zelfs de vorst wordt van het veld gediend.

W. O staat het zoo. Dat is juist eene uitspraak waaruit een boer voedsel haalt voor zijne trotschheid. Hij leeft in de meening dat eigenlijk de boer de eenige spil is, waarom alles draait. Ieder ander leeft van hem. Als het den landbouwer goed gaat, gaat het allen goed. In die dwaling leven nog velen. Zij weten echter niet, dat landbouw slechts één der bronnen van welvaart is. Handel, scheepvaart en nijverheid leggen meer gewicht in de schaal.

B. Wat draaft ge door. Wie beweert, wat ge zegt. Ik heb er niet aan gedacht om te kennen te geven dat alle menschen afhankelijk zijn van de boeren. Maar hier hadden wij het over, of de dankdag voor iederen is of enkel voor hen die van landbouw en veeteelt leven. Ik geloof het eerste en heb mij daartoe beroepen op eene spreuk van Salomo, en als ge mij hadt laten uitspreken, dan twijfel ik er niet aan, of ge zoudt mij gelijk gegeven hebben. Er staat niet, dat de Koning van den landbouwer, maar van het veld gediend wordt, en gij zult toch ook moeten toegeven, dat wij allen leven moeten van wat de velden voortbrengen. Hoe zou het er uitzien, als er eens enkele jaren achtereen niets groeide?

W. Is het zoo bedoeld, dan kan ik er niets tegen inbrengen. Ik erken natuurlijk, dat wij allen belanghebben bij het gewas des jaars.

B. Hiermede zijn wij dus klaar. Ieder die gelooft, dat ook het gewas eene gave is, welke ons nederdaalt van den Vader der lichten, behoort ook erkenteltijk te zijn, en moet het hem dan te veel zijn dit ook openlijk te toonen, als de gemeente daartoe samenkomt?

W. Gij zijt echter nog niet van me af, want ge hebt nog geen antwoord gegeven op mijne vraag. Of weet ge daarop niets te zeggen.

B. Het is waar, wij moeten nog even spreken over de door u geopperde bedenking. Ge hebt geen dankbare menschen ontmoet, en daarom kunt ge u niet voorstellen, waartoe een dankdag dienen moet. Ik neem eens aan, dat ge gelijk hebt. In dit geval is zulk een dag zeer noodig, want dan is het meer dan tijd, dat aan allen eens in herinnering gebracht worden de groote weldaden, die aan ons land en volk tot dusver ten deel gevallen zijn. Wat onderscheidt ons van sommige streken in Duitschland, waar alles verwoest is door geduchte watervloeden, van de Balkan, waar menig dorp in vlammen opgegaan en de bevolking aan allerlei gruwelen blootgesteld is, van sommige streken in de Transvaal, waar kommer en gebrek heerschen. Wie kan de zegeningen optellen, welke wij in ons persoonlijk, huiselijk, maatschappelijk, staatkundig en kerkelijk leven ontvangen. En indien dan eens ernstig gedacht wordt over wie wij geweest zijn voor den Heere, dan zullen de klachten over weder en misgewas wel verstommen en vervangen worden door klachten over eigen schuld en ontrouw.

Op die wijze kon het nog weleens een gezegende dankdag zijn. Waarlijk, het zou goed zijn, dat burger en boer, dat allen dit eens overwogen, wijl ik geloof, dat wij zoo groote behoefte hebben aan dat diep beschamend woord: Wat klaagt dan een levend mensch, een ieder klage over zijne zonden.

W. Allen, die met u vasthouden aan de oude gereformeerde leer, denken over den dankdag toch niet zooals gij. Ik heb onlangs met iemand gesproken en die keurde heelemaal af, dat er dergelijke dagen waren. Het spijt mij dat hij hier niet is, wijl ik weleens weten wou, wat ge tegen hem zoudt zeggen.

B. Ik weet ook, dat niet allen den Bid- en Dankdag in eere houden, maar breng hem eens bij mij, ik ben bereid om er met elkander over te spreken.

W. Daartoe wil ik mijnbest doen.

Metterdaad bestaat er gevaar, dat het *danken* na dezen droeven zomer in *klagen* zal worden omgezet.

Daarom is het zoo goed, dat we zien op degenen, die minder zegeningen ontvingen dan wij.

En — Gods kind weet, dat zelfs het dagelijksch brood nog een verheurde genadegave is van zijn God.

Officieele Berichten.

De kerkeraad der Gereformeerde Kerk van Dordrecht geeft met dank aan den Heere aan de zusterkerken kennis van de ineensmelting der beide Gereformeerde Kerken te Dordrecht, en verzoekt stukken, voor de kerk alhier bestemd, voortaan te zenden aan het adres van den scriba, den heer W. Ploegers, Grootekerkbuurt.

Ds. H. G. DE JONGE, *h. t. praeses.*
Ds. H. J. REUIJL, *h. t. scriba.*
Dordrecht, 23 Oct. 1903.

SCHOONHOVEN B EN WILLIGE-LANGERAK. Alle brieven of stukken betreffende beide kerkeraden gelieve men voortaan te adresseeren aan Ds. J. J. Steinhart te Schoonhoven.

E. NOTEBOOM, *scriba.*
Schoonhoven, 24 Oct. 1903.

Kort verslag van de classe Breukelen, gehouden te Breukelen op 8 October j l.

Het moderamen bestaat uit de dienaren Hoeneveld als praeses, Elshove als assessor en Heersink als scriba.

Daarna heeft het gebruikelijk onderzoek plaats naar Art. 41 D. K. O.

Vreeland vraagt, of de gelden der diaconie ook mogen worden besteed voor andere doeleinden, b.v. voor een Chr. school; geantwoord wordt dat zulks in omstandigheden niet ongeoorloofd kan zijn, hoewel het in het algemeen minder gewenscht is.

Aan den kerkeraad van Nichtevecht wordt op zijne mededeeling, dat hij bleef bij de kennisgeving in betrekking tot de kas voor em. pred., pred. wed. en weezen, op de vorige vergadering ter tafel gebracht, geantwoord, dat de classe hem in overweging geeft zich te schikken naar de orde der kerken, tot op de eerstvolgende prov. Synode, alwaar hij zijne bezwaren kan indienen.

De praeses sluit de vergadering met dankzegging.

Op last der classe voornoemd,
J. D. HEERSINK, *Scriba.*

Kort verslag van de vergadering der classe Rotterdam, op Dinsdag 6 October.

Het moderamen is samengesteld uit Ds. Van Haeringen praeses, Ds. Goslinga assessor, Ds. Van Herwerden scriba en Ds. Mijnen sub schriba.

De praeses stelt aan de orde de acte van losmaking van Ds. W. Verhoeff, predikant te Berkel, wegens Z.Erw. vertrek naar de kerk te Zeist.

Na voorlezing van de desbetreffende stukken wordt Ds. Verhoeff ontbonden van de kerk te Berkel, bij monde van den praeses namens de vergadering dank betuigd voor zijn arbeid, ook in de classe en hem in zijn nieuwen werkkring des Heeren zegen toegewenscht.

Ds. Landwehr brengt namens deputaten verslag uit omtrent de bedoeling van Art. 71 van het visitatie reglement.

Na in het licht gesteld te hebben, dat onderscheiden moet worden tusschen de roeping der kerk uit een moreel en uit een financieel oogpunt, meenen Dep., dat de vraag van het reglement inhoudt belangstelling te wekken voor het Middelbaar en Hooger onderwijs:

a. door daarop in de bediening des Woords de aandacht te vestigen;

b. dit in het openbaar gebed te gedenken;

c door bij het huisbezoek na te gaan, of gebruik gemaakt wordt van openbare inrichtingen, en zoo ja, daarover te vermanen;

d. in de gemeente aan te dringen op steun aan bijzondere inrichtingen voor Gereformeerd Hooger en Middelbaar onderwijs. Deze verklaring, waarmede de vergadering zich vereenigt, zal aan den betrokken kerkeraad worden medegedeeld.

Ds. Sluyter rapporteert namens deputaten tot de zending.

Daaruit blijkt dat broeder Ruyssenaers door ernstige ongesteldheid is aangetast, zelfs na aanvankelijk herstel op nieuw, doch er hoop op herstel is.

In den arbeid wordt door de helpers vrij geregeld voorzien.

Een voorstel van een der kerken om wederom een bepaling in het leven te roepen, om, gelijk vroeger, leden, welke zich aan de kerkelijke gemeenschap onttrekken niettegenstaande herhaalde vermaning, vervallen te verklaren, wordt breedvoerig besproken.

Besloten wordt eene commissie te benoemen om op eene volgende vergadering te rapporteeren of zij acht, dat in deze stappen zullen gedaan worden, en zoo ja, wat aan deputaten door de Generale Synode aangewezen voor herziening van enkele bepalingen der D. K. of wel aan de provinciale Synode zal worden gevraagd.

De commissie zal bestaan uit de dienaren des Woords Vonk, Van der Velden, Bavinck en Berends en de ouderlingen Dalmeier en Van Heijzelendoorn.

Door een der kerken wordt gevraagd of er ook iets gedaan kan worden tot leniging van den geestelijken nood in Zuid Afrika.

Besloten wordt deputaten voor de correspondentie met buitenlandsche kerken deze zaak onder de aandacht te brengen, met verzoek, aan de kerken in Zuid-Afrika te vragen, of zij ook wenschen gediend te worden door predikanten van hier.

Als roepende kerk voor de volgende vergadering, welke bepaald wordt op 5 Januari 1904, is aangewezen Rhoon.

Vervolgens wordt de vergadering door den praeses gesloten.

C. M. v. HEIJZELENDOORN.

Vergadering der classis Leeuwarden op 7 October 1903.

Als praeses van de roepende kerk te Boxum opent Ds. Doornbos de vergadering.

Als moderamen wordt gekozen: Ds. Sijbesma praeses, Ds. Steenhuis assessor, Ds. Rullmann scriba.

Ingekomen is: Een schrijven van Ds. Netelenbos, bevattende een hartelijken afscheidsgroet na zijn vertrek uit Hijlaard. Besloten wordt dit schrijven met een gelukwensch voor zijn toekomstigen arbeid te beantwoorden. Als deputaat voor de approbatie van ontslag, deelt Ds. Kooi mede, dat de stukken van Ds. Netelenbos in orde zijn bevonden.

De kerk van Suawoude heeft instructie over een tuchtzaak. Het blijkt echter, dat de classis daaromtrent reeds vroeger advies heeft gegeven, maar dat Suawoude naar dat advies niet heeft gehandeld. De classis handhaaft haar advies.

Nadat ook Ds. Dethmers als deputaat der provincie is verschenen en verwelkomd, wordt in behandeling gebracht het verzoek van Ds. Visscher om eervol emeritaat wegens ziekte, welk verzoek begeleid is van twee geneeskundige attesten, dat Z.W.E.W., voor nog niet te bepalen tijd, onmogelijk zijn ambt kan bedienen. Voorts gaat hierbij een missive van de kerk te Leeuwarden, waarin deze verklaart het gevraagde emeritaat, ingaande 1 Jan. 1904, op de meest eervolle wijze te willen verleenen, en de financieele verplichtingen daaraan verbonden voor haar rekening te zullen nemen.

De beide deputaten der provincie hebben geen bezwaar tegen deze emiteering. Alle lof wordt gebracht aan Leeuwardens houding in deze.

De vergadering besluit met algemeene stemmen de emeritaatsaanvrage van Ds. Visscher in te willigen, haar hartelijk leedwezen uitsprekende over deze droeve noodzakelijkheid, en met de vurige bede, of deze waardige dienaar nog eens zóó herstellen mocht, dat hij zich weer opnieuw beschikbaar kan stellen voor de Gereformeerde kerken.

De praeses doet rondvraag volgens art. 41 D.K.

De kerk van Beetgum vraagt, hoe te handelen met een uit de kerk van Hijlaard overgekomen lidmate, die daar in zonde viel. Geadviseerd wordt haar voor den kerkeraad van Beetgum schuldbelijdenis te laten doen, en daarna aan de gemeente hiervan kennis te geven.

De kerk van Oenkerk vraagt in een tuchtzaak advies, of ze tot den tweeden trap van censuur zal overgaan. De vergadering oordeelt, dat daartoe moet worden voortgevaren, zoo althans de persoon in kwestie niet reeds heeft bedoeld zich te onttrekken aan de gemeenschap der kerk.

De kerk van Britsum wordt aangewezen om de eerstvolgende vergadering samen te roepen.

De korte notulen worden gelezen en vastgesteld.

Nadat psalm 105 : 5 is gezongen, sluit de praeses de vergadering met dankzegging.

Namens de classis,
J. C. RULLMANN, *Scriba.*

Buitenland.

Engeland. Verzet tegen de nieuwe Schoolwet.

Door de Hoogkerkelijke partij is in Engeland een regeling van het onderwijs verkregen die voor haar zeer gunstig is.

De Dissenters hebben dan ook alle mogelijke middelen in het werk gesteld om de tot standkoming dier wet te verhinderen. Doch de Torypartij had verreweg de meerderheid in het parlement, en deze was vóór de nieuwe schoolwet; de liberalen zijn innerlijk verdeelden er is geen tweede Gladstone opgestaan om hare gelederen te verzamelen en ter overwinning te leiden.

In Nederland zou hiermede de zaak uit zijn. De belijders des Heeren hebben zich aan de schoolwet van Kappeyne onderworpen, toen zij eenmaal door den koning bekrachtigd was. In Engeland willen de Nonconformisten zich echter niet aan de tot stand gekomen wet onderwerpen, en daarom gaan zij „passive Resistance" of lijdelijken wederstand, gelijk zij dit noemen, bieden. Men weigert namelijk om de belasting te betalen, waartoe men door de nieuwe onderwijs-wet verplicht is. Deze beweging neemt steeds in omvang toe. De *British Weekly* geeft iedere week onder het hoofd: „Nieuws van de vervolging" mededeeling van de gevallen waarin Nonconformisten, dat zijn zij die niet tot de Engelsche staatskerk behooren, voor het gerecht gedaagd en hunne eigendommen ter verkoop worden aangeboden. Er zijn plaatsen waar het aantal van hen, die zich op boven beschreven manier tegen de nieuwe wet verzetten, zoo groot is, dat de overheid geen kans ziet om deze door te zetten of in te voeren.

Het is te denken, dat wanneer zulke onwillige belastingbetalers voor de rechtbank gedaagd worden, vele nieuwsgierigen ter terechtzitting aanwezig zijn. Nog meer is dit het geval, wanneer er overgegaan wordt tot het verkoopen van goederen en eigendommen. Een van die verkoopingen wordt aldus beschreven:

„Te midden van heel wat beweging en minder vriendelijke uitlatingen tegen den auctioneer greep te Wirksworth in het kantoor der politie de verkoop plaats van goederen, behoorende aan acht personen, die weigerden te betalen. De hoofdambtenaar van de county was tegenwoordig met 50 man politie en eenige geheime agenten in burgerkleeding. Bij de verkochte goederen was een naaimachine, behoorende aan den leeraar der Congregationalisten; een tafel met nog andere stukken huisraad van den leeraar der Baptisten; verder een wagentje, een gouden en zilveren horloge enz. De saamgekomen menigte van eenige honderden maakte zooveel drukte en gaf zoo duidelijk uitdrukking van ontevredenheid, dat niemand een woord kon verstaan van wat de verkooper zeide. Vele dingen werden voor spotprijzen verkocht; de dingen van waarde werden door vrienden ingekocht, om ze terstond aan den eigenaar terug te geven."

Of een dergelijk optreden volgens Gods Woord is? Die vraag schijnen de Nonconformisten, waartoe ook de Congregationalisten, of de afstammelingen der oude Independenten, gerekend worden tot welke eenmaal Cromwell behoorde, niet te doen. In elk geval mogen de Nonconformisten niet spreken van een „lijdelijk" verzet tegen de gehate wet. Men kan zich haast niet scherper tegen de overheid verzetten, dan door te weigeren „schot en lot" te betalen. De socialisten hebben in ons land getracht, op dezelfde manier op te treden als nu de Engelsche Nonconformisten doen, nl. door zich tegen de overheid schrap te zetten.

Bulgarije. Een noodkreet.

In het Engelsche blad *The Christian* vonden wij den volgenden noodkreet van de Protestantsche kerken in Bulgarije tot de Christelijke kerken in Engeland, N. Amerika en elders:

„Volgens consulaire en andere authentieke en geloofwaardige verslagen, zijn de Turksche bloeddorstige autoriteiten door het uitmoorden, het plunderen en het verbranden van de dorpen, snel en systematisch bezig de geheele Christelijke bevolking uit te roeien. De streek rondom de stad Monastir biedt reeds een vreeselijk en afschuwelijk schouwspel aan; door bloedstorting is het land ontvolkt, terwijl honderd dorpen nog branden of rooken.

Doch het droevigst is de zonderlinge houding van de Europeesche diplomatie. Sommige mogendheden gaan zoo ver, dat zij openlijk den Turk aanmoedigen om voort te gaan de weerlooze Christenen te verdelgen, terwijl de overigen de rol spelen van onverschillige toeschouwers, zooals zij gedaan hebben toen de Armeniers in Constantinopel en Klein Azië vermoord werden. De hedendaagsche moord van duizenden Christenen en de verwoesting van honderden dorpen met hunne Christelijke kerkgebouwen is een triomf van het Mahomedaansch fanatisme over de Christenheid en over de Christelijke beschaving der twintigste eeuw. Zal onze Christelijke belijdenis vermorzeld worden door den voet van het Mahomedanisme? Zal het volk van God het zwijgen daartoe blijven doen?

Door de Bulgaarsche Evangelische vereeniging, die reeds twintig jaren lang een macht ten goede geweest is in de Europeesche provincien van Turkije, smeeken de Protestantsche kerken van Bulgarije u dringend, uwe eendrachtige stem te verheffen om uwe regeeringen te vragen tijdig zulke maatregelen te nemen, dat er een einde gemaakt wordt aan de gruwelijke wreedheden en aan de verdelging van de Christelijke bevolking in Macedonië. Alleen wanneer de Europeesche diplomatie tusschenbeide treedt, zal er paal en perk gesteld worden aan de tegenwoordig plaats hebbende slachting, en dit zal ook het eenige middel zijn, waardoor vrede orde en een goede regeering gebracht wordt."

Het is helaas te vreezen, dat ook deze noodkreet niet veel zal uitwerken. Doch de Heere doet afgesnedene dingen!

Rusland. Een nieuwe dwangmaatregel.

Schoon wij niet medegaan met hen die in Rusland alleen het land zien, waar de knoet regeert en waar overal het dwangsysteem heerscht, toch is niet te ontkennen dat de Russische regeering in de laatste tijden meermalen misbruik gemaakt heeft van hare macht. Men denke slechts aan de behandeling van de Lutherschen in de Oostzee provinciën en datgene wat het arme Finland in de laatste jaren moest ondervinden, dat zich al zijne door den Czar bezworen privilegiën zag ontnemen, om algeheele Russificeering te kunnen doordrijven. Nu is weder een daad van de Russische regeering te melden, waardoor zij er blijk van geeft de vrijheid van de kerken onder haar gebied niet genoegzaam te willen eerbiedigen. De regeering maakte toch bekend, dat de Armenisch-Gregoriaansche kerk voortaan niet meer hare eigene goederen zal mogen beheeren, en dat de regeering het bestuur daarover zou overnemen. Eerst wilden kenners van Russische toestanden dit niet aannemen; zelfs toen eenige bladen meldden dat er Armenische gemeenteleden geweest waren, die zich gewapenderhand verzet hadden tegen het overnemen van het kerkegoed, meende men dat dit verzet sloeg op een roofachtig optreden van enkele Russische Tschinowniks. Maar nu de Regeering de bepalingen heeft gepubliceerd om de overname van de kerkelijke goederen der Armeniërs te regelen, blijft er geen twijfel meer over. Daarin wordt gezegd, dat huizen, winkels, karavansera's molens, wijnkelders met den geheelen daarbij behoorenden inventaris, met den grond waarop zij staan, door de regeering worden overgenomen. Daarvan zijn uitgezonderd de woonhuizen die de geestelijkheid noodig heeft, evenals het zomerverblijf van den Patriarch en de Eparchial-bisschoppen, met de daarbij behoorende tuinen. Ook de kapitalen en rentegevende papieren, hypotheken op vaste goederen en schuldbekentenissen en het gereede geld, moeten aan de regeering worden overgegeven.

Wellicht heeft het verkeerd gebruik, dat hier en daar van het kerkegoed gemaakt werd, aanleiding gegeven tot het nemen van bovengenoemden maatregel, maar hij is toch desniettemin een aanslag op de vrijheid en zelfstandigheid der kerk.

WINCKEL.